

RS AU § 95   Medborgarförslag. Utveckling av systemet VMA för större täckning av hela Gotland

Ärendenummer: RS 2022/392

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Medborgarförslaget anses besvarat.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit där förslagsställaren föreslår att VMA-systemet byggs ut för att större andel av öns befolkning ska nå av signalen vid behov.

Varnings- och informationssystemet Viktigt Meddelande till Allmänheten (VMA-systemet) syftar till att kunna varna och ge vägledande information vid olyckor, svåra störningar i viktiga samhällsfunktioner och andra allvarliga händelse.

VMA-systemet är inte något tekniskt system utan kan beskrivas som en ordning för varning och information till allmänheten genom olika kanaler. Med kanaler avses de medel eller informationsvägar som används för att sända ett VMA. De kanaler som finns i VMA-systemet är signal i utomhusvarningssystemet, information i radio och tv samt meddelanden via fast och mobil telefoni.

Radio och tv har varit och kommer även i fortsättningen att vara grundläggande kanaler för sändning av VMA. Det är en snabb och robust väg för att nå ut till många människor.

Nationellt är det MSB (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap) som har ansvaret för utbyggnad och utveckling av VMA-systemet i Sverige.

Kommunerna (läs Region Gotland) har genom avtal ansvar för underhåll och drift av befintligt system.

Regionstyrelseförvaltningens tolkning är att medborgarförslaget främst avser en del av VMA-systemet d v s utomhusvarningssystemet (Hesa Fredrik) och dess utbyggnad på Gotland. På Gotland finns ca 30 utomhusanläggningar i tätorterna Visby, Slite och Fårösund. Dessa orter var tidigare s k skyddsrumsorter utifrån att den militära hot- och riskbilden bedömdes som störst på dessa platser.

Så gäller även övriga delar i Sverige. Totalt består utomhusvarningssystemet av omkring 4 200 ljudsändare som är installerade i de flesta större tätorter i Sverige och inom särskilda områden runt t.ex. kärnkraftverk. Ljudsändare för utomhusvarning finns i 236 av landets 290 kommuner. Ljudsändarna sitter

vanligtvis monterade på hustak på offentliga byggnader. Cirka 50 procent av landets befolkning bor inom områden som täcks av utomhusvarningssystemet.

Varje utomhusvarningsanläggning har en ”räckvidd” på ca 500-1000 m (inomhus/utomhus) och för att erhålla en total täckning för hela Gotland skulle omfattande utbyggnad av antalet anläggningar erfordras.

Därav ska man se utomhusvarningssystemet som en del i VMA-systemet där andra kanaler är både mer tillförlitliga och har en bättre täckning för att nå befolkningen.

MSB har även föreslagit att den nya tekniken Cell Broadcast skulle kunna användas för att sända VMA, vilket skulle göra det enklare att sända VMA och även kvartalstest till mobiltelefoner. Frågan utreds för närvarande.

En utredning har också föreslagit en ny samlad reglering av VMA-systemet som kan tillämpas på varning till allmänheten i fred och krig. Den nya regleringen tydliggör hur VMA-systemet fungerar och ansvarsfördelningen mellan systemets olika aktörer. Beslut om den nya lagstiftningen beräknas under 2023.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag daterat 2022-03-03

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 2023-03-22